

Θέσεις και απόψεις για θέματα των πανεπιστημιακών και της Ανώτατης Εκπαίδευσης

28 Μαΐου 2018

Έχουν παρέλθει τρία και πλέον χρόνια από την εκλογή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ (2015) και σχεδόν μία τετραετία από τις προηγούμενες (αρχικές) πρυτανικές εκλογές (2014). Η Ενωτική Πρωτοβουλία αποβαίνει σε αποτίμηση των όσων έγιναν –ή δεν έγιναν– αυτά τα χρόνια τόσο από τα αρμόδια υπουργεία όσο και από τις πρυτανικές αρχές και καταθέτει σε αυτή τη φάση θέσεις, απόψεις και προτάσεις για τα παρακάτω θέματα της επικαιρότητας που αφορούν στους πανεπιστημιακούς και στα πανεπιστήμια (**1. Χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, 2. Υποστελέχωση των πανεπιστημίων, 3. Συνενώσεις Πανεπιστημίων-ΤΕΙ, 4. Αποδοχές και συντάξεις, 5. Ανομία και παραβατικότητα στους χώρους των Α.Ε.Ι.**).

1. Χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων

Η συνεχής έως τώρα υποχρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης, με μειώσεις στους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων που ξεπερνούν το 70%, έχει οδηγήσει τα ιδρύματα σε **αδυναμία κάλυψης ακόμη και των ανελαστικών δαπανών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία τους**. Παρόλο που η έκτακτη χρηματοδότηση των ΑΕΙ για το 2018 με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) κρίνεται βέβαια θετικά, για **να είναι δυνατή η αξιοποίησή της** για τις πραγματικές ανάγκες των πανεπιστημίων, θα πρέπει να γίνεται με το κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο, τον τακτικό προϋπολογισμό των ιδρυμάτων, και μεσοπρόθεσμα **βάσει της κοστολόγησης των βασικών και ανελαστικών δαπανών λειτουργίας των ιδρυμάτων**.

2. Υποστελέχωση των πανεπιστημίων

Οι ελλείψεις σε διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό στα πανεπιστήμια είναι μεγάλες, καθώς η αδυναμία ανανέωσης του προσωπικού τους τα τελευταία χρόνια οδήγησε σε απώλεια **του 30% περίπου των καθηγητών τους**, με συνέπεια να **έχουν δημιουργηθεί κενά σε ολόκληρα γνωστικά αντικείμενα**.

Αν και τα τελευταία δύο χρόνια δόθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας περίπου 900 νέες θέσεις ΔΕΠ στα Πανεπιστήμια, **αυτές σε καμιά περίπτωση δεν επαρκούν για να καλύψουν τα τεράστια κενά** που δημιουργήθηκαν τα τελευταία οκτώ έτη.

Δυστυχώς, **η προσπάθεια αυτή σταμάτησε** καθώς φαίνεται ότι η κυβέρνηση επιλέγει **την αναπλήρωση των διδακτικών και μόνο αναγκών μέσω εμβολωματικών λύσεων** με διδακτικό προσωπικό ετερογενούς σύνθεσης και πολλών ταχυτήτων (ακαδημαϊκοί υπότροφοι, μεταδιδάκτορες, μετατάξεις κ.ά.). Δείχνει δε να **αντιμετωπίζει τα πανεπιστήμια ως σχολεία** τα οποία παρέχουν αποκλειστικά διδακτικό έργο, ξεχνώντας ότι αποστολή τους είναι η παραγωγή νέας γνώσης με την επιστημονική έρευνα και ότι μόνο με θέσεις ΔΕΠ αναπτύσσονται ερευνητικά και διδακτικά αυτοδύναμα επιστημονικά αντικείμενα.

Θετική κρίνεται, εφ' όσον υλοποιηθεί, η εξαγγελία του Υπουργού για την προκήρυξη των θέσεων όλων όσων αφυπηρετούν μετά την 1/9/2019, μέτρο το οποίο θα σταματήσει την περαιτέρω μείωση των καθηγητών από το 2020 και μετά, αλλά **δεν μπορεί να αναπληρώσει τον τεράστιο αριθμό θέσεων καθηγητών** που χάθηκε τα τελευταία έτη.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία θεωρεί αναγκαία τη **συνέχιση της διαδικασίας προκήρυξης νέων θέσεων ΔΕΠ** που άρχισε πριν δύο έτη και την υλοποίηση της υπόσχεσης για επαναπροκήρυξη των θέσεων ΔΕΠ που κενώνονται λόγω αφυπηρετήσεων.

3. Συνενώσεις Πανεπιστημίων-ΤΕΙ

Η διαδικασία συγχώνευσης πολλών ΤΕΙ με πανεπιστημιακά ιδρύματα αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εξελίξεις των τελευταίων ετών για την ανώτατη εκπαίδευση. Και όμως, αυτή η ιδιαίτερα σημαντική τομή για λόγους σκοπιμότητας, γίνεται χωρίς να έχει προηγηθεί διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς (δεν υπήρχε καν ως θέμα στον πολυδιαφημισμένο «Εθνικό Διάλογο για την Παιδεία») και με αποσπασματικές διαδικασίες, με κατ' ιδίαν διαβουλεύσεις του Υπουργείου Παιδείας με τα ιδρύματα.

Άγνωστα παραμένουν το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, **οι μελέτες βιωσιμότητας και σκοπιμότητας**, αλλά κυρίως **ο ουσιαστικός στόχος και η αναγκαιότητα** των συμπράξεων πανεπιστημίων και ΤΕΙ και **τα σχέδια της κυβέρνησης για τον ρόλο και την τύχη του τεχνολογικού τομέα** της ανώτατης εκπαίδευσης και των εφαρμογών των επιστημών και της τεχνολογίας στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία στην Ελλάδα. Επιπλέον, **η εφαρμογή των συνενώσεων αυτών παρουσιάζει προβλήματα** που σχετίζονται με το επιστημονικό αντικείμενο κάποιων τμημάτων, τη χρηματοδότηση του εγχειρήματος και την ένταξη του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Π.) των Τ.Ε.Ι. σε βαθμίδες καθηγητών Πανεπιστημίου.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία θεωρεί ότι το Υπουργείο Παιδείας **θα πρέπει να δημοσιοποιήσει το στρατηγικό σχέδιο της** για την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με τον τεχνολογικό τομέα και τις **μελέτες βιωσιμότητας και σκοπιμότητας** ή έστω μια αιτιολογική έκθεση για τις συνενώσεις πανεπιστημίων με ΤΕΙ. **Ζητά από τη διοίκηση του Α.Π.Θ να ενημερώσει τη σύγκλητο και την ακαδημαϊκή κοινότητα για τις προθέσεις και τις κινήσεις** της σχετικά με τη συνένωση με άλλα ιδρύματα.

4. Αποδοχές και συντάξεις

Η πραγματικότητα στο ζήτημα αυτό είναι δεινή. Οι πανεπιστημιακοί **πλήρωσαν πολύ βαρύ τίμημα για την οικονομική κρίση, υφιστάμενοι οριζόντιες περικοπές που άγγιξαν το 40%**, περικοπές οι οποίες παραμένουν ακέραιες μόνο για τους πανεπιστημιακούς, σε αντίθεση με άλλες κατηγορίες ειδικών μισθολογίων για τα οποία υπήρξε πλήρης ή μερική αποκατάσταση. Και όχι μόνο αυτό, αλλά η κυβέρνηση προχώρησε στην ψήφιση ενός νέου μισθολογίου (Ν.4472/2017) με το οποίο μας εμπαιζει, καθώς όχι μόνο δεν αποκαθιστά ούτε στο ελάχιστο τις αποδοχές των πανεπιστημιακών στα επίπεδα προ του 2012, όπως ζητά η απόφαση του ΣτΕ, αλλά επιπλέον μειώνει τις καθαρές αποδοχές μας.

Η κυβέρνηση, μετά τις αντιδράσεις μας, ενώ **ανεπίσημα εκφράζει ανέξοδα την κατανόησή της** αναγνωρίζοντας το χαμηλό επίπεδο των μισθών των πανεπιστημιακών, **δείχνει απρόθυμη να προβεί σε έμπρακτη αποκατάσταση** της άδικης αντιμετώπισης του μισθολογίου μας, αφήνοντας να εννοηθεί ότι ακόμη και αν υπάρχουν οι δημοσιονομικές δυνατότητες αυτό δύσκολα θα αποτελέσει προτεραιότητά της. Για τον Υπουργό Παιδείας μάλιστα, σε ένα περιβάλλον «ανθρωπιστικής κρίσης» οι μισθοί μας θεωρούνται αρκετά υψηλοί για να στρέψει την προσοχή της σ' αυτούς η κυβέρνηση.

Επίσης, με μια σειρά από ρυθμίσεις στο ασφαλιστικό και στο φορολογικό πεδίο, **αυξήθηκαν τόσο οι ασφαλιστικές εισφορές** σε κάθε δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ (τακτικές αμοιβές, αμοιβή από διαλέξεις, συμμετοχή στη διδασκαλία του ΕΑΠ κ.ο.κ.) όσο και η **φορολογική επιβάρυνση**.

Συνεχώς επιδεινούμενη βαίνει και η κατάσταση των συντάξεων των συναδέλφων που αφυπηρέτησαν. Με τους πρόσφατα ψηφισμένους νόμους για το συνταξιοδοτικό επιβάλλονται **νέες μειώσεις στις συντάξεις**, οι οποίες αθροιζόμενες στις προηγούμενες, **περικόπτουν πλέον το 55-58% των συντάξεων** σε σχέση με το επίπεδο που είχαν το 2009. Αποτέλεσμα της εφαρμογής των νόμων αυτών είναι η κατάρρευση των συντάξεων, με τις καθαρές αποδοχές της κύριας σύνταξης να κυμαίνονται από 1/1/2019, ανάλογα με τα έτη ασφάλισης και τη βαθμίδα, **στο επίπεδο των 1.000 έως 1.200 ευρώ το μέγιστο**. Οι συντάξεις αυτές δεν ανταποκρίνονται ούτε στο έργο που προσφέρθηκε αλλά ούτε και στις υψηλές ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία Α.Π.Θ. θεωρεί ότι η **διεκδίκηση αξιοπρεπών αποδοχών και η αποκατάσταση των συντάξεων** για τους πανεπιστημιακούς **θα πρέπει να αποτελεί στρατηγικό στόχο πρώτης προτεραιότητας** για τον κλάδο κινούμενη παράλληλα σε δυο άξονες: στον **πολιτικό** και τον **δικαστικό**.

Σε **πολιτικό επίπεδο**, άμεσος στόχος αποτελεί η πίεση της κυβέρνησης και η δέσμευση της αντιπολίτευσης για τη **θέσπιση** ενός νέου μισθολογίου που να ανταποκρίνεται στο λειτούργημα που επιτελούν τα μέλη ΔΕΠ, στις υπηρεσίες που παρέχουν, στα αυξημένα προσόντα που διαθέτουν και τα ειδικά καθήκοντα που αναλαμβάνουν αλλά και πίεση για τη **βελτίωση** των όρων συνταξιοδότησης των μελών ΔΕΠ στη βάση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Η πίεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις δημοσιοποίησης του προβλήματος, παραστάσεις στα υπουργεία αλλά και το έσχατο μέσο που διαθέτει ένα συνδικαλιστικό όργανο, αυτό της απεργίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την οργάνωση και την επιτυχία των δράσεων αυτών αποτελεί η αλλαγή της παθητικής στάσης των συναδέλφων και η ενεργός συμμετοχή τους στις δράσεις.

Η **δικαστική οδός**, με την άσκηση αγωγών, παρά τον γραφειοκρατικό και χρονοβόρο χαρακτήρα της, ασκεί πίεση και είναι μοναδικός τρόπος διεκδίκησης των περικοπών των μισθών προηγούμενων ετών. Με βάση τις αποφάσεις του ΣΤΕ έχουν εκδοθεί αρκετές και αναμένονται και άλλες δικαστικές αποφάσεις σε αγωγές που επιδικάζουν αποζημιώσεις και επιστροφή των περικοπών για το 2015 και 2016 που σε λίγους μήνες θα καταστούν εκτελεστές. Σ' αυτό θα βοηθήσει και η εφαρμογή της πρόσφατης διάταξης που ρυθμίζει τον τρόπο πληρωμής αυτών των αναδρομικών αποδοχών. Η συνταγματικότητα του νέου μισθολογίου θα κριθεί σύντομα εκ νέου από το ΣΤΕ με ενέργειες της ΠΟΣΔΕΠ.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία Α.Π.Θ. τόσο ανεξάρτητα όσο και μέσα από τον θεσμικό ρόλο της στην ΠΟΣΔΕΠ **έχει πρωτοστατήσει στο θέμα του μισθολογίου**. Συνεχώς ενημερώνει και έχει κατ' επανάληψη διαμαρτυρηθεί, έχει απεργήσει και έχει προσφύγει νομικά για το ζήτημα της μείωσης των αποδοχών. Θα συνεχίσει να ενεργεί με κάθε τρόπο για να αποκατασταθούν οι αποδοχές και οι συντάξεις των πανεπιστημιακών σε αξιοπρεπή για το έργο που παρέχουν επίπεδο.

5. Ανομία και παραβατικότητα στους χώρους των Α.Ε.Ι.

Η παράνομη δράση εγκληματικών ομάδων και ατόμων του κοινού ποινικού δικαίου στους χώρους των πανεπιστημίων συνεχώς διευρύνεται, καθώς οι ομάδες αυτές γνωρίζουν πλέον καλά ότι δεν υπάρχει πρακτικά κανείς να τους σταματήσει αποτελεσματικά.

Τα συνεχόμενα περιστατικά βίας και βανδαλισμών σε χώρους των πανεπιστημίων, από ομάδες που προσπαθούν να επιβάλουν με τη βία τις απόψεις τους, έχουν ως στόχο την **τρομοκράτηση της πανεπιστημιακής κοινότητας**, τον περιορισμό της ελεύθερης έκφρασης και διακίνησης των

ιδεών, δηλ. ουσιαστικά την **κατάλυση του ακαδημαϊκού ασύλου** το οποίο υποτίθεται ότι επικαλούνται και υπερασπίζονται. Με τον τρόπο αυτό **διαστρεβλώνεται, κακοποιείται και γίνεται συστηματική εκμετάλλευση της έννοιας του ακαδημαϊκού ασύλου** από τις ομάδες αυτές οι οποίες **έχουν πλήρως αποθρασυνθεί** καθώς γνωρίζουν ότι μπορούν να λειτουργούν ανεξέλεγκτα και χωρίς επιπτώσεις.

Οι διοικήσεις των πανεπιστημίων δεν έχουν τη δυνατότητα από τον νόμο αλλά και τα ίδια μέσα και την επιχειρησιακή δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τη βία και την εγκληματικότητα στους χώρους των ιδρυμάτων, το οποίο άλλωστε είναι καθήκον και αρμοδιότητα της αστυνομίας.

Οι συνεχόμενες δηλώσεις του Υπουργού με τις οποίες μεταθέτει τις ευθύνες για την αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών στην έλλειψη «ρωμαλέου φοιτητικού κινήματος», στους εκπαιδευτικούς και στη διοίκηση και ο προτεινόμενος τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος της παραβατικότητας μέσω επιτροπών και κοινωνιολογικών αναλύσεων δείχνουν ότι **δεν υπάρχει πολιτική βούληση** για την αντιμετώπιση αυτών των λυπηρών φαινομένων που παρατηρούνται στους χώρους των Α.Ε.Ι. Η στάση αυτή είναι **αποτέλεσμα των ιδεοληπτικών εμμονών και μιας παρωχημένης αντίληψης που διακατέχει την κυβέρνηση** για τη λειτουργία των πανεπιστημίων, τα οποία δεν την επιτρέπουν να κατανοήσει και συνεπώς να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ανεξέλεγκτης δράσης εγκληματικών αλλά και τραμπούκικων ομάδων στους χώρους των πανεπιστημίων.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία θεωρεί ότι σημαντική παράμετρος που επιδεινώνει το πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη πολιτικής βούλησης και η απροθυμία της κυβέρνησης να αναλάβει τις ευθύνες της για την κατάσταση που επικρατεί στους πανεπιστημιακούς χώρους και **να προστατεύσει, ως οφείλει, τη ζωή των φοιτητών, του προσωπικού και της δημόσιας περιουσίας των πανεπιστημίων.**

Η Ενωτική Πρωτοβουλία ζητά από την **κυβέρνηση να αναλάβει τις ευθύνες της** για την κατάσταση που επικρατεί στους πανεπιστημιακούς χώρους και **να προστατεύσει, ως οφείλει, τη ζωή των φοιτητών, του προσωπικού και της δημόσιας περιουσίας των πανεπιστημίων.**

Ενωτική Πρωτοβουλία Α.Π.Θ.